

הלכות שבת

יש בכללן חמש מצוות, שתי מצוות עשה ושלוש מצוות לא תעשה, וזה הוא פָּרֻטָן: (א) לשבת בשביעי. (ב) שלא לעשות בו מלאכה. (ג) שלא לענש בשבת. (ד) שלא לצאת חוץ לגבול בשבת. (ה) לקדש היום בזכירה.

ובאור כל המצוות האלו בפָּרָקִים אלו.

פרק ראשון

השביטה וכלליה

מצות השביטה

א שביטה בשביעי ממלאכה - מצות עשה, שנאמר: "וביום השביעי תשבת" (שמות כג, יב; לד, כא). וכל העושה בו מלאכה - בטל מצות עשה ועבר על לא תעשה, שנאמר: "לא תעשה כל מלאכה" (שם כט; דברים ה, ג). ומה הוא חייב על עשיית מלאכה? אם עשה ברצונו בַּדוֹן - חייב כרת; ואם היו שם עדים והתראה - נסקל; ואם עשה בשגגה - חייב קרבן חטאת קבועה.

ב כל מקום שנאמר בהלכות שבת שהעושה דבר זה חייב - הרי זה חייב כרת; ואם היו שם עדים והתראה - חייב סקלה; ואם היה שוגג - חייב חטאת.

ג וכל מקום שנאמר שהעושה דבר זה פטור - הרי זה פטור מן הכרת ומן הסקלה ומן הקרבן, אבל אסור לעשות אותו דבר בשבת, ואסורו מדברי סופרים, הריחקה מן המלאכה. והעושה אותו בַּדוֹן - מכין אותו מפת מרדות. וכן כל מקום שנאמר 'אין עושין כף וכף' או 'אסור לעשות כף וכף בשבת' - העושה אותו דבר בַּדוֹן מכין אותו מפת מרדות.

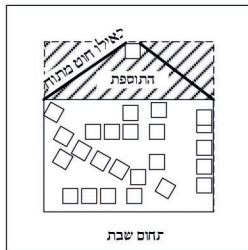
ד וכל מקום שנאמר 'מתר לעשות כף וכף' - הרי זה מתר לכתחלה. וכן כל מקום שנאמר 'אינו חייב כלום' או 'פטור מכלום' - אין מכין אותו כלל.

דבר שאינו מתכון

ה דברים המתירין לעשותן בשבת, ובשעת עשייתן אפשר שתעשה בגללן

ג וכן בית הכנסת שיש בו דירה לחננין, ובית עבודה זרה שיש בו דירה לכומריין, והאוצרות שיש בהם בית דירה, והגשר והקבר שיש בהן בית דירה, ושלוש מחצות שאין עליהן תקרה ויש בהן ארבע אמות על ארבע אמות, והבגננין, והבית הבנוי בים, ושתי מחצות שיש עליהן תקרה, והמערה שיש בגן על פיה ויש בה בית דירה - כל אלו מצטרפין עמה אם היו בתוך שבעים אמה ושירים, ומאותו הבית היוצא רואין כאלו חוט מתוח על פני כל המדינה, ומודדין חוץ לאותו החוט אלפים אמה.

כאלו חוט מתוח על פני כל המדינה - באיור נראים בתי העיר ועוד בית דירה "היוצא מן המדינה", המגדיר שטח נוסף (מצוין במילה 'התוספת' באיור) כאילו חוט מתוח מאותו בית לתחום העיר. כיוון שמרבעים את תחום העיר, השטח הנוסף בפועל גדול יותר, והוא התחום המפוספס באיור ומסומן בו גם תחום שבת.

ד ואלו שאין מצטרפין עמה: שתי מחצות שאין עליהן תקרה אף על פי שדרין ביניהן, והגשר והקבר ובית הכנסת ובית עבודה זרה והאוצרות שאין בהן בית דירה, והבור והשיח והמערה והשוקף, ובית שבספינה - כל אלו וכיוצא בהן אין מצטרפין עמה.

עירות סמוכות

ה היו שתי עירות, זו סמוכה לזו - אם יש ביניהן מאה וארבעים ואחת ושליש, כדי שיהיה שבעים אמה ושירים לזו ושבעים אמה ושירים לזו, חושבין שתיהן כעיר אחת, ונמצאת כל עיר מהן מהלכת את כל העיר השניה וחוצה לה אלפים אמה. היו שלשה כפרים משלשין - אם יש בין האמצעי ובין כל אחד מן החיצונים אלפים אמה או פחות מכאן, ובין השנים החיצונים מאתים שלש ושמונים פחות שלישי, כדי שיהיה בין כל אחד מהן ובין האמצעי, כשתראה

היו שלשה כפרים משלשין (עי"פ איור מפה"מ עירובין ה, ג).

